

Európai trendfigyelő

2013. május

Európai Unió

A Social Services Europe (Európai Szociális Szolgáltatók) válasza a Szociális Befektetési Csomagra

„A szociális beruházás felé a növekedés és a kohézió érdekében” című és az Európai Bizottság által 2013 februárjában indított Szociális Beruházási Csomag (SIP, Social Investment Package) fontos paradigmaváltást jelent az európai szociálpolitikában. A dokumentum a szociális beruházás életciklusként való megközelítését támogatja, felismerve a szociális jóléti ellátások létfontosságú szerepét, amelyet az egyén életének kulcsfontosságú pontjaiban játszanak azzal, hogy segítenek felvenni a harcot az élet kockázataival és megbirkózni a főbb átmeneti időszakokkal. A szociális szolgáltatók hálózatoként a Social Services Europe [üdvözli](#) a tényt, mely szerint a csomag felszólítja a tagállamokat, hogy a szociálpolitikára szociális beruházásként tekintsenek, amely idővel jelentős gazdasági és társadalmi hasznot hoz. Azonban a Social Services Europe ellentmondásosnak ítéli, hogy az EU a gazdasági válság időszakában helyes válaszlépésként egyidejűleg támogatja a szociális beruházást, és a megszorításokat, valamint a segélyekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférés feltételelessé tételét. A Social Services Europe amiatt is aggodalmát fejezte ki, hogy a SIP általánosságban foglalkoztatási irányultságú, ahelyett, hogy inkább a szociális jogokra és jóléti elemekre fókuszálna. Általánosságban a SSE üdvözli ezt a napirendet és partnerséget ajánl az Európai Bizottságnak az elkövetkező években annak biztosítása érdekében, hogy a Csomagban foglalt kezdeményezéseket a tagállamok teljes mértékben és hatékonyan valósítsák meg.

A Szociális Bizottság elutasította a leginkább rászoruló személyek számára létrehozott alap megnyirbálását

Az Európai Parlament Szociális Bizottsága nemrégiben úgy szavazott, hogy nem fogadja el a leginkább rászoruló személyek számára létrehozandó európai segélyalapnak ([FEAD](#)) az Európai Bizottság által indítványozott egy milliárd euróval történő megrövidítését, és támogatásért szólított fel, hogy az eredetileg javasolt 3,5 milliárd eurós összeget tartsák meg a legszegényebb EU-s állampolgárok támogatására.

Digitális utcalap az Európai Szociális Innovációs Verseny döntőjében

Az Európai Szociális Innovációs Verseny döntőjébe került az a [projektötlet](#), amely szerint az utcalapoknak az elkövetkező 1-5 évben át kellene alakítaniuk üzleti modelljüket, és ki kellene dolgozniuk a lapok digitális változatát. 2013. május 29-én a brüsszeli [díjátadón](#) a verseny [tíz döntőse](#) közül [három győztest](#) hirdettek. Mindhárom nyertes projekt fókuszában a foglalkoztatás állt.

A menedékhelyek elfogadása és elutasítása

Az elmúlt néhány évtizedben a nyugati társadalmakban megemelkedett a hajléktalan emberek száma. Az önkormányzatok menedékhelyek formájában alakítottak ki ellátásokat a „hajléktalan probléma kezelésére”. Általánosságban ez a fajta elhelyezés nem támaszt beocsátási feltételeket, az egyén védelmének azonnali igényeire igyekszik válaszolni. Ennek ellenére számos hajléktalan ember utasítja el a menedékhelyeket még a téli időszak során is. Inkább a szélsőséges időjárási körülmények között is a szabadban éjszakáznak. [Ennek a cikknek](#) az a célja, hogy segítsen megérteni, miért utasítják el vagy fogadják el a menedékhelyeket a hajléktalan emberek.

Franciaország

Többet kell tenni a fiatalokért

A FNARS (a hajléktalan-ellátás francia ernyőszervezete) egy [sajtóközleményében](#) felszólította a francia kormányt, hogy hajtson végre strukturális változtatásokat a pénzügyi nehézségekkel küzdő fiatalok érdekében. A kifejezetten fiatalokat célzó számos intézkedés dacára, 23%-uk még mindig a szegénységi küszöb alatt él (az egész népesség 14%-os értékéhez viszonyítva). A FNARS szerint az intézkedések és programok halmozása nem fogja megváltoztatni a helyzetet, és kizárólag a strukturális reformok segítenek.

Írország

A Focus Ireland szerint az üresen álló lakásokkal „felére csökkenne a hajléktalan emberek száma”

Szinte azonnal felére csökkenne a hajléktalan emberek száma Írországban, ha a kormány betartaná az ígéretét és átadná az üresen álló otthonokat, állítja a Focus Ireland. A Környezetvédelmi Miniszter 18 hónappal korábban 2000 otthon szociális bérlakás céljára történő átadását ígérte, de eddig csak kevés lakás átadására került sor.

Lakhatás-központú válaszok és a hajléktalanügyi stratégia Írországban

Az ír kormány bejelentette szándékát a krónikus hajléktalanság és a közterületen éjszakázás felszámolására vonatkozóan, lakhatás-központú megoldásokkal és ezzel egyidejűleg a megelőzés fokozott fókuszba helyezésével. Írországban a 2008-as hajléktalanügyi stratégia elfogadását követően tíz, törvényen alapuló Hajléktalan Akciótervet készítettek azzal a szándékkal, hogy a hajléktalanság kezelését a lakhatással foglalkozó hatóságok számára központi stratégiai kérdéssé tegyék.

A lakhatás-központú szolgáltatások szervesen hozzátartoznak ehhez a stratégiához. Egy, a Simon Communities of Ireland által rendelt [kutatást](#) azzal a szándékkal indítottak, hogy feltárja a lakhatás-központú szolgáltatások hatékonyságát a támogatásra szorulóknak szükségleteinek kielégítésében, és segítsen információt és kritikus elemzést nyújtani a lakhatás-központú szolgáltatások igénybevételéről a hajléktalanságra adott válaszlépésként helyi és országos szinten.

A kutatás fő kérdései arra fókuszáltak, hogy vajon a lakhatás-központú szolgáltatások előrelépést jelentenek-e a meglévő szolgáltatások nyújtásában. A [kutatást](#) a lakhatás-központú megoldások írországi alkalmazásának kritikus értékeléseként szánták, megvizsgálva a nemzetközi bizonyítékokat, a hajléktalan emberek és a szolgáltatást nyújtók véleményét, megkérve őket arra, hogy vegyék fontolóra a

lakhatás-központú válaszok mellett és ellen szóló érveket a jelenlegi hajléktalan-ellátó rendszer vonatkozásában. Itt olvasható a Simon Communities [sajtóközleménye](#).

Egyesült Királyság

Ellenzik a próbaidős bérleti viszonyt

A Homeless Action Scotland is csatlakozott azon szervezetekhez, amelyek elutasítják azt a javaslatot, mely szerint minden szociális bérlakásban élővel „próbaidős bérleti jogviszonyt” lehetne létesíteni (egy olyan próbaidővel, amely alatt a bérlőket ki lehetne lakoltatni, amennyiben antiszociálisan viselkednek.) A javaslat egy skót kormányzati konzultáción merült fel, és aggasztó, hogy meghatározó részévé válhat egy jövőbeli lakástörvénynek. A Homeless Action Scotland szerint „gyorsabb eszközöket kell találni arra, hogy az antiszociális viselkedés komoly eseteit gyorsabban tárgyalják a bíróságok és jelenleg is folyik a konzultáció a bírósági rendszer módosításáról, de nem az a megfelelő válasz, hogy minden szociális bérlakásban élőt stigmatizáljanak a próbaidő szükségessé tételével. Egy hajléktalan háztartás számára igazán nem hiányzik egy további bizonytalanságban töltött időszak, amikor végre rendezett lakáskörülmények közé kerültek.”

Angliában a kormány megszorításai hatással vannak a hajléktalanok számára és az ellátásra

A hivatalos angliai adatok azt mutatják, hogy 2011 óta 10%-kal emelkedett a hajléktalan háztartások száma. Az egyedülálló hajléktalan emberekkel foglalkozó országos civil szervezet, a Crisis, [szerint](#) ezek az adatok azt mutatják, hogy a kormányzatnak a jóléti ellátásokat érintő megszorításai negatív hatással vannak a hajléktalanság szintjére.

A Homeless Link (angliai ernyőszervezet) által kiadott [kutatás](#) alátámasztja azt az állítást, hogy a megszorítások befolyással bírnak a civilek képességére, hogy segítsék az otthon nélkül élőket. Amellett, hogy 2012-ben a hajléktalan emberek száma 10%-kal emelkedett a „[Szükségletek és szolgáltatások felmérése](#)” című dokumentum adatai szerint tízből csaknem öt projekt költségvetése átlagosan 17%-kal csökkent. Amellett, hogy a legtöbb ellátás helyi önkormányzati forrásoktól függ, az eredmények azt jelzik, hogy visszaesett a szektor képessége a hajléktalan emberek lakásba helyezését illetően.

A St. Mungo's is aggodalmának [adott hangot](#) a szakavatott segítségre szoruló, újonnan hajléktalanná válókat segítő szolgáltatások finanszírozását érintő megszorítások lehetséges negatív hatásai miatt. A tanulmányukban példaként a

pszichiátriai betegségben szenvedőket és a családon belüli erőszak áldozatait célzó projektek arányának hirtelen visszaeséséről számolnak be.

A kormány munkaprogramjának nem sikerül elérni a hajléktalan embereket

A kormány „Foglalkoztatási és Nyugdíjügyi Bizottságának a „Minden célcsoport számára működik a munkaprogram?” címmel íródott [jelentése](#) szerint a „munkaprogram” nem éri el a leghátrányosabb helyzetű hosszú ideje munkanélküli embereket, ideértve a hajléktalan embereket is. A munkaprogram szerint a magánvállalkozások az eredményük alapján fizetnek. A jelentés azzal zárul, hogy a munkaadók inkább a könnyebben foglalkoztatható emberekre fókuszáltak, míg a több támogatást igénylőket semmibe vették. A jelentés továbbá úgy találta, hogy a hajléktalan embereket szankcionálták – csökkentették a segélyüket, vagy egy ideig felfüggesztették azt, mert nem találtak munkát – ahelyett, hogy segítséget kaptak volna a munkába álláshoz.

A Homeless Link ernyőszervezet szerint a jelentés alátámasztja a St. Mungo's –zal és a Crisis-szal közösen kiadott saját [kutatásukat](#), *The Programme's Not Working*, (A program nem működik), amely szerint a programnak pont azokat nem sikerül elérnie, akiknek a leginkább szüksége van a segítségre. A közös jelentés számos [javaslatot](#) fogalmazott meg:

- A kormányzati foglalkoztatási ügynökségeknek hatékonyabbnak kell lenniük a hozzájuk forduló hajléktalan ügyfelek azonosításában.
- Hatékonyabban kell elemezni a hajléktalan emberek foglalkoztatásának akadályait.
- Szakembereknek kell részükre segítséget nyújtani.
- Javítani kell a szolgáltatás színvonalát, pl. az ügyintézők bánjanak tisztelettel az ügyfelekkel.

- A szankciókat megelőzően fontolóra kell venni az emberek veszélyeztetettségét.
- Nem a civileknek kell finanszírozni a kormányzati Munkaprogramot.
- Más szemléletmódra van szükség azok esetében, akiknek a legnehezebb akadályokat kell leküzdeniük a munkába álláshoz.

Alapot hoztak létre a kórházból elbocsátott hajléktalan embereket segítő

A kórházból kikerülő hajléktalan emberek segítségével foglalkozó jótékonyági szervezetek 10 millió fontot kapnak tevékenységük folytatására. Az egészségügyért felelős miniszter azt mondta „a hajléktalan embereket gyakran anélkül bocsátják el az utcára, hogy problémáikat kezelnék”. A pénzt a Nemzeti Egészségügyi Szolgálattal és az önkormányzatokkal együttműködő jótékonyági szervezetek és önkéntes szervezetek kapják majd. Az egyik jótékonyági szervezet reményét fejezte ki, hogy „az alappal meg lehet majd állítani a hajléktalanság, a rossz egészségi állapot majd az újbóli kórházi kezelés körforgását.”

Dánia

A Housing First működik; a Housing First stratégiával nem rendelkező területeken pedig fokozódik a hajléktalanság

A négy évvel ezelőtt bevezetett és intézkedéseiben a Housing First modellre építő dán hajléktalanügyi stratégia elemzésekor kiderült, hogy míg a lakásba helyezett hajléktalan emberek jelentős többsége lakhatásban maradt, az országban mégis nőtt a hajléktalan emberek száma.

A Housing First hajléktalan stratégiában résztvevő hajléktalan emberek nagyjából 90 %-ának sikerült megtartania lakhatását a projektnek köszönhetően, amelyet 17 önkormányzat valósított meg.

Azonban az intézkedés másik célja, a hajléktalan emberek számának általános csökkentése, kudarcot vallott. A jelentés számadatai azt mutatják, hogy Dániában két év alatt alig több, mint 5000 főről csaknem 6000 főre emelkedett a hajléktalan emberek száma. A dokumentumból kiderül, hogy az országban különösen a fiatalok kerülnek utcára vagy menedékhelyekre. A jelentés szerint a megelőzést jelentő intézkedések hiánya lehet a magyarázat arra, amiért nem sikerült elérni a kitűzött célokat. Azonban a kutatók kimutatták, hogy a hajléktalan emberek számának növekedése nem volt olyan magas a Housing First stratégiában résztvevő városokban, mint az egyéb helyeken. A 17 Housing First programot megvalósító önkormányzat esetében a számok csak 7%-os növekedést mutattak, az ország többi településén mért 42%-os növekedéshez képest.

Hollandia

A kilakoltatások megelőzése

Ez az [útmutató](#), amelyet Hollandiában az Eropaf! dolgozott ki, betekintést nyújt a hatékony prevenciós stratégiákba és a lehetséges intézkedésekbe a kilakoltatási eljárás különböző szakaszaiban. A dokumentum azonosítja a kilakoltatáshoz vezető fázisokat és példákkal szolgál arról, mit lehet tenni a folyamat egyes szakaszaiban a kilakoltatás megelőzése érdekében. A kézikönyvvel az Eropaf! célja, hogy tartósan csökkenjen a hátralékok eredményeképpen bekövetkező kilakoltatások száma. Elsősorban a szociális bérlakásokban élőkre fókuszáltak, de az útmutatónak a magánbérleti szektor bérlői és tulajdonosai is hasznát vehetik. A kalauzt egy olyan időszakban adták ki, amikor a [jelentések szerint](#) növekvőben van a kilakoltatások száma Hollandiában.

Készítette: Bakos Péter (FogLak projekt2)